

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: The Provincial Library, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Address: Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

PIK VII.

4. 57 (800).

ЧЕТВЕР, 13. ТРАВНЯ 1926.

WINNIPEG, MAN.

THURSDAY, MAY 13th, 1926.

No. 57 (800).

VOL. VIII.

Генеральний страйк у Вел. Британії відкликаний

СТРАЙК ЗАКІНЧИВСЯ ПОБІДОЮ ДЛЯ БРИТИЙСЬКИХ РОБІТНИКІВ.

УРЯД ЗГОДИВСЯ НА ПРОДОВЖЕННЯ ВУГЛЕВОЇ СУБСИДИ І ПЛАТНЯ МАЙНЕРІВ ОСТАЄ НЕЗМІНЕНА.

Коли вже наша газета йшла до друку, з Лондону наспіли відомості, що генеральний страйк у Великій Британії зів'язав відкликаний. Умови відкликання страйку такі:

- 1) Вуглева субсидія має бути відновлена на так довго, як цього буде потрібно.
  - 2) Утворення всескрової ради платні, до якої мають увійти представники майнерів, власників копалень і неврільних з незалежним головою, для розглянення платні майнерів.
  - 3) Попередня платня не має бути змінена без достаточного записання, що буде переведена реорганізація вуглевої індустрії, як це запропонувала королівська вуглева комісія.
  - 4) Уряд назначить комітет з представництвом від майнерів, який виготовить план реорганізації вуглевої індустрії.
- Загально вважали, що ці умови можна уважати перемогою для робітників, бо з призначенням дальшої субсидії майнери будуть одержувати попередню платню.

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В РІЗНИХ МІСТАХ ВЕЛ. БРИТАНІЇ.

В Глезго убито моряка й арештовано 35 страйкерів. — В Гол забрано до шпиталів 41 страйкерів і 2 поліцаїв.

Лондон, 9. травня. — Внаслідок збільшення страйкових розривів, в Гол і багатьох інших містах на поміч поліції поішли жовіри з неіженими багнетами. Підчас вчерашніх заворушень у Глезго пробито на смерть одного моряка. В Гол кінна поліція розривалася вчора зі страйкерами, які кидали камінням на трамвай-автотбуси. Дев'ятьох страйкерів арештовано.

Страйкери нападали також на скелби і забирали з них поживу, заки поліція змогла взяти верх. В боротьбі між робітниками а поліцією ранено багато осіб. 41 робітників і двох поліцаїв забрано до шпиталів. В інших части міста страйкери заатакували автомобіль, який віз студентів кембриджського університету за скебів доки. Вони обкидали автомобіль камінням і студентів висували жовіри з неіженими багнетами. Підчас вчерашніх заворушень у Глезго пробито на смерть одного моряка. В Гол кінна поліція розривалася вчора зі страйкерами, які кидали камінням на трамвай-автотбуси. Дев'ятьох страйкерів арештовано.

350,000 РОБІТНИКІВ ПРИ БУДОВІ КОРАБЛІВ ПОКИНУЛИ ПРАЦЮ.

Лондон, 11-го травня. — Трейд-Юніонний Конгрес викликав сьогодні на страйк робітників при будові кораблів і механіків. Страйк розлічється о півночі й обійме околом 350 тисяч робітників.

Орган страйкерів "Бритіш Воркер" каже, що страйковий розпорядок відноситься до всіх юніі механіків і робітників при будові кораблів, що є злучені з Трейд-Юніонним Конгресом. Він не відноситься однак до тих робітників, що працюють для уряду, себто при будові воєнних кораблів та для адміністрації.

НАПАД ПОЛІЦІЇ НА КЛЮБ КОМУНІСТІВ

Шипп, Йоркшир, 10. травня. — Поліція наїхала вчора на місцевий комуністичний клуб і арештувала 7 чоловіків та одну жінку, яких пізніше випущено за бейлом на волю.

Поліція захопила багато документів, між якими був один, що закликав до формування робітничих оборонних корпусів та апелював до жовірів, моряків і поліції, щоб зрозуміли своє класове становище й не поборювали своєї власної класи в її боротьбі за існування.

Прага, 7. травня. — Юнія чехословацьких вуглекопів рішила одногосно придержуватися цілковитої блокади Великої Британії й недопустити туди вугілля.

Бальон "Норге" перелетів через північний бігун

ВОЗДУШНИЙ КОРАБЕЛЬ ЕКСПЕДИЦІЇ АМУНДСЕНА П'ЯТИГОДНОГО ВІДЛІТІВ ЗІ ШПІЦБЕРГЕНУ 11. ТРАВНЯ, В ГОД. 10.10 ПЕРЕД ПОЛУДНЕМ.

В середу, 12. травня, в першій годині по півночі, бальон "Норге" перелетів через північний бігун у своїй подорожі зі Шпіцбергену до Аляски.

Осьло, Норвегія, 11. травня. Дешча з Кінгс Бей на Шпіцбергені каже, що в год. 10.10 сьогодні перед полуднем бальон експедиції Амундсена й Еасварта "Норге" пустився в дорогу до північного бігуна й Аляски.

АМЕРИКАНЕЦЬ БИРД ДОЛЕТІВ ЛІТАКОМ НА ПІВНІЧНИЙ БІГУН.

Кінгс Бей, Шпіцберген, 9-го травня. — Американський летун Річард Е. Бирд заявив, що був сьогодні над північним бігуном.

Він і його пілот Флорід Беннетт відлетіли зі Шпіцбергену літаком і по 15 годинах і 51 минуті повернули назад. Им сприяла надзвичайно гарна погода. На бігуні вони не ступали на лід, але облетіли його кілька разів і щасливо повернули до Шпіцбергену.

ЗВЕРТАЮТЬСЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ДО РОБІТНИКІВ У 23 КРАЇНАХ.

Лондон, 10. травня. — До робітників у 23 країнах світа звернено сьогодні за допомогою, щоб вони прислали фонди для британських страйкерів, аби дати їм спромому выдержати проти захвдів уряду, який хоче розбити генеральний страйк.

Трейд-Юніонний Конгрес сповістив сьогодні, що одержав \$25,000 від голандської Федерації Профсоюзів і що Міжнародна Федерация Професійних Союзів в Амстердамі розіслала телеграфічно загальний покликання за фондами. Телеграму вислано до всіх професійних союзів, що належать до Амстердамського Інтернаціоналу.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ В КАНАДІ ВИСЛАЛИ 500 ДОЛ. ДЛЯ СТРАЙКЕРІВ.

Оттава, 10-го травня. — Трейдс енд Лейбор Конгрес Канади апелює за фінансовою допомогою для британських майнерів. Телеграфічний апелль за жертвами вислав сьогодні секретар П. М. Дрепер до всіх Трейдс енд Лейбор Кависіле, що є об'єднані з Трейдс енд Лейбор Конгресом.

Господня екекутива Канадійської Братства Залізничників вислала вже \$500 до Волтера Ситрина, секретара британського Трейд-Юніонного Конгресу, на допомогу для британських страйкерів. Це перша безпосередня допомога від канадійських робітників для британських страйкуючих трейд-юніоністів.

Оттава, 10. травня. — П. М. Дрепер, секретар Трейдс енд Лейбор Конгресу Канади, заявив вчора вечером, що канадійські трейд-юнії по цілій домінії стоять солідно за британськими страйкерями. Дрепер сказав, що одержав телеграми з кожної провінції в Канаді, в яких висловлюється надія, що канадійське робітництво дасть страйкуючим британським братам всяку можливу допомогу, моральну й фінансову.

РОЗПОЧАВСЯ ДРУГИЙ ТИЖДЕНЬ ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

НА КУБІ РОЗПОЧАВСЯ ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК.

Гавана, Куба, 10. травня. — Сьогодні розпочався на Кубі генеральний страйк, викликаний в симпатії до залізничних робітників, які страйкують вже три тижні.

ТРАМВАЄВІ РОБІТНИКИ ВІННІПЕГУ ЗА СТРАЙКОМ.

Мотормени й кондуктори вінніпегської електричної компанії, члени відділу Одної Великої Юнії, рішили вийти на страйк, якщо не владється погодити спорум між компанією а робітниками.

Голосування над страйком було переведене минулої неділі на масовому мітингу моторменів і кондукторів, в якому взяло участь більше як 600 робітників.

МАСОВИЙ МІТІНГ НЕЗАВИСМОЇ ПАРТІЇ ПРАЦІ.

Независима Партия Праці у Вінніпегу влаштувала минулої неділі масовий мітинг з приводу генерального страйку у Великій Британії. На мітингу ухвалено резолюцію, в якій висловлено симпатії для британських страйкерів та одобрено їх становище.

Промовляли на мітингу робітничі послі провінційального парламенту: Джан Квін, С. Дж. Фармер і В. Айвенс.

ВІТОС УТВОРИВ НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД.

Варшава, 10. травня. — В Польщі утворено новий кабінет з прем'єром Вітосом на чолі. Новий уряд складається з партій центра і правих.

В ЗАЛІЗНИЧИХ КАТАСТРОФАХ УБИТО 4 ОСОБИ.

Лондон, 11. травня. — За останніх 24 години в різних частих Великої Британії було чотири нещасливі випадки на залізницях, підчас яких втратили життя чотири особи і кілька найцітять осіб було ранених.

Залізничні компанії звальюють бину на саботаж робітників, а юніонні урядники кажуть, що причиною нещасливих випадків було це, що поїзтами їхали недосвідчені страйколомі.

МАЙНЕРІ В НОВІЙ СКОШІ ЗА СТРАЙКЕРАМИ.

Сидні, Нова Скошія, 10. травня. — В головній квартирі 26. дистрикту Юнайтед Майн Керс оф Америка оповіщено вчора вечером, що майнери в Новій Скоші будуть кооперувати зі страйкуючими британськими майнерами у всякій можливий спосіб і не будуть працювати для висилки вугілля до британських портів.

НА ЦЕМУ МІТИНГУ БУДЕ ПРОМОВЛЯТИ ТОВ. М. БЮГЕНІ З МОНТРЕАЛУ, ОРГАНІЗАТОР К.П.К. І ДРУГІ БЕСІДНИКИ.

Товариші робітники й робітничі! Приходіть на цей мітинг якнайчисленніше, бо на ному довідається про дійсне положення найбільшого страйку в історії світа.

Приходіть і висловіть свою солідарність з вашими братами по праці у Великій Британії, які борються за кращі умовини праці.

Всі за британською робітничою класою! ПОЧАТОК МІТИНГУ В ГОДИНІ 8. ВЕЧЕРОМ.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК В АНГЛІЇ!

СТАРАННЯМ МІСЬКОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ КОМПАРІ КАНАДИ У ВІННІПЕГУ

— відбудеться —

В ЧЕТВЕР, 13. ТРАВНЯ (МАЯ) Ц. Р.

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ

МАСОВЕ ВІЧЕ

На цьому мітингу буде промовляти тов. М. БЮГЕНІ з Монтеалу, організатор К.П.К. і другі бесідники.

Товариші робітники й робітничі! Приходіть на цей мітинг якнайчисленніше, бо на ному довідається про дійсне положення найбільшого страйку в історії світа.

Приходіть і висловіть свою солідарність з вашими братами по праці у Великій Британії, які борються за кращі умовини праці.

Всі за британською робітничою класою!
ПОЧАТОК МІТИНГУ В ГОДИНІ 8. ВЕЧЕРОМ.

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba, Geo. Lulchak, President.

Subscription per year \$4.00 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у авторів, четвер і суботу. Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ро-ві вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман. Ю. Лільчак, голова.

Передплата на рік \$4.00 Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ВІДОЗВА КОМПАРТІЇ КАНАДИ З ПРИВОДУ ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ В АНГЛІЇ.

Комуністична Партія Канади подивилася велику солідарність британської робітничої класи в обороні свого існування проти заходів британських капіталістів, піддержуваних урядом Балдуїна, розбити цілий тридцятилітній рух в користь фашизму. Комуністична Партія приймає нове моральне й матеріальне повсякдення для генерального страйку.

Боротьба британських робітників є боротьбою міжнародної робітничої класи. Побоювання британських робітників буде захоплено до більшовицького руху по цілому світі.

Ми закликаємо майнерів і докопних робітників Канади, щоб вони подали, аби ані одна уніція канадійського пугілля не була вивезена до Великої Британії.

Ми наповамо ексекютиву Трейд Конгресу розпочати негайно кампанію за фінансовою допомогою для британських робітників. Виконавчий комітет радянських професійних союлів вже поробив заходи, щоб всі члени професійів жертвували четвертину своєї денної плати на допомогу для британських майнерів. Буде це \$1,800,000. Гроші вже вивезено телеграфічно. Ми впеваємо до Трейд Конгресу не оставати позади в солідарності. Треба розпочати негайно кампанію за допомогою для британських майнерів та інших робітників.

Хай живе бовва робітничка класа Великої Британії! Хай живе міжнародна солідарність праці! Хай ця велика класова боротьба в Британії потрясе капіталістичною системою і британським імперіалізмом до самих основ і буде початком їх повалення! Хай цей генеральний страйк буде кроком вперед на дорож до Соціалістичної Радянської Республіки Великої Британії.

Центральний Виконавчий Комітет Комуністичної Партії Канади

НЕ ДАЮТЬ РОБ. ГАЗЕТИ ПАПЕРУ.

Генеральний страйк в Англії, не дивлячись на бундючі за яви Балдуїна, не тільки не підпадає, але зростає ще в більшу силу. Населення країни гостро поділилося на два табори: буржуазія і її слуги з одного боку та робітництво — з другого.

Перший табір малочисельний, але багатий, має в руках владу і всі її апарати для того, щоб боронити свої інтереси, інтереси паншквату.

Другий табір дуже чисельний, але крім власних мозолів — нічого не має.

Цей між ними таборам іде завзята боротьба: перший табір боронить всіма засобами своє право на панування і безоглядний вплив величезної більшості — класи працюючих; а другий табір боронить своє право на існування.

Пануюча класа з урядом на чолі каже, що страйк є протианглійської нації, тому він мусить бути поборований всіма силами її засобами. А засобів ці ось які: організація страйколомів під охороною поліції, війська, танків, кулеметів, набрання спеціальної добре платної поліції, яку називається мало не національною гвардією, що має обороняти перед мільонами англійського робітництва англійську націю. Не тільки англійську, але як каже Балдуїн, має вона обороняти "політичні інституції цілого світа".

Значить, сам Балдуїн заявляє, що англійський страйк є не тільки справою англійських капіталістів, але й міжнародний. Тож поборовати страйк внутрі країни, уряд Балдуїна тим самим обороняє інтереси й права на панування та вплив капіталістів цілого світа.

Але армії, фльоти, соток тисяч мобілізованої поліції, заборони — для уряду капіталістів не вистарчає. Незаючи спроби говорити на мітингах, в руках робітників все-ж таки ще лишається, хоч тільки тепер майже бдишока, але дуже сильна зброя — робітничка преса, яка говорить до него в цілому велику хвилю його завзятої боротьби.

Як тільки розпочався генеральний страйк, капіталістичні газети не вийшли. Уряд негайно зорганізував власну газету, яку редагує самі міністри і почав ширити її в мільйонах іри-мірників. Робітництво одночасно створило свою газету, як єдиного середника, що міг би правильно освітлювати хід страйку, давати йому напрям, спростовувати брехливі провокаційні випади слугів капіталу, відбивати їх напади на робітництво і підтримувати зв'язок мільонів страйкуючого робітництва між собою та їх центральних керівників тілом.

Отже з поділом населення на два табори, створилося два друкованих керівничих органи: "Бритіш Газет" — орган уряду й цілої пануючої класи й "Бритіш Воркер" — орган мільонів працюючої класи.

І от капіталісти рішили позбавити працюючих цієї єдиної тепер найважливішої їх зброї. Заборонити цю робітничу газету вони все-ж таки не наважувались. Отже вони винайшли інший епісод: не дозволити робітничій газеті паперу. Для цього Балдуїн видав особливі поціновані накази, щоб весь папір під двойним охороною поліції доставляти тільки для урядової газети, а не для приватних.

Тут справа стоїть ясно: заборонити дові паперу для робітничої газети, органу страйкуючих. Бо коли деякі капіталістичні газети й не дістали паперу, то за них буде говорити до населення урядова газета. Але коли паперу не дістане робітничка газета, то п'ять мільйонів страйкуючого робітництва буде відірвано зв'язку від своїх керівників, розірваний зв'язок між собою, відбивати напади, одним словом буде позбавлено робітників цілого керівничого страйком.

Ось як капіталісти добравляються до найбільшцілого місця робітництва. Бо вони розуміють значення преси. Треба, щоб і працюючі зрозуміли її значення і будували свою пресу, як свою найважливішу зброю.

ПРО ЩО ТРЕБА ВЧАСНО ПОДУМАТИ.

(До десятих роковин смерті Івана Франка.)

Дня 28-го травня ц. р. буде 10-літ, як вмер один з найбільших українських поетів після Тараса Шевченка Іван Франко. Але Іван Франко був не лише поет, не лише письменник, він був також визначний громадський діяч, камівір. Він був першим письменником, що у своїх творах відбивав робітничий рух і розвиток промислового капіталу в Галичині. Він перший в своїх оповіданнях з життя робітничого класу вказав на велику класову боротьбу, нагнобительства капіталістів, бориславських нафтопромисловців, на гадин ("Боа констрктор"), що обмоталися довкола тіла працюючих і смочувать в него піт і кров.

З кінцем цього місяця обшадяться десяти роковини смерті цього славного єпінца працюючих. І ці роковини української пращової маси по цей бік океану не повинні пройти мовчанням.

Бачимо, що в Галичині обшадяться вшанувати ці роковини поета всієї нації.

Надто широко розшукється про свої прищовування до святкування пам'яті І. Франка пошлемо-адвокатська преса. Пани, вони й їх підлітки збираються правити навахи, казати кадіями й крошлями над тим, якого за життя дуралесе, пересидували, голди від себе, як прокладеного. Немі сумій, що й по цей бік океану за кадіями кадіями ріжні парадії.

Адже-ж вони тут неапає на глум над великим письменником пошаманіли його іменем своєї "жаристива, парадійної читальні, "просвіти", що на ділі є притуплюючим для голків і деморалізації.

Працьові Радянської України й їх культурній інституції також збираються гідно вшанувати пам'яті Івана Франка.

Робітників надто панують великих людей, щоб витирати їх іменами вези куті. Але шапанувати людей що іншого, а осповно вичпати їх діла, науку — знову що іншого. Багато українських робітників знають і Шевченка і Франка лише по тому, що їх імена дуже часто везли задукувати, а не по основному широчині цю роковини й творів. Багато робітників читали твори Франка, але читали поверховно, не студуючи в них виведення письменником класичних елементів, читали, як гарні, цікаві оповідання, а не як твори, в котрих змалювано життя пошелевших.

Пересічному читачеві вагадіть тяжко в цьому розбірлісти. Трудова Україна не видипну-

ла ще марксістських літературних критиків, які по кісточках розібрали-б літературні твори українських письменників, класиків і представили-б їх українським читачам в марксістському освітленню, вказали-б на їх велике значіння.

На Радянській Україні тепер тільки починають розвиватися такі сили і їх критичний огляд літературної творчості Івана Франка або ще майже не торкнувся, або як і є що там написаного — воно до нас ще не дійшло. Ми не маємо таких розвідок про творчість І. Франка, як от хоч-би розвідка А. Ріщинського про творчість Т. Шевченка ("Тарас Шевченко в світлі епохи"). Ми не маємо навіть таких статей про творчість І. Франка, як статті В. Коржика та проф. Багалія про творчість Шевченка, Рєспєля, біографії та життєписи про Франка ріжних мішанських перомовів в листе натугуванням, Франка на своє кошти й не по ліх студіювати нам твори Івана Франка.

Отже, зазначаємо, українське свідоме робітництво не має під руками відповідного матеріалу, щоб гідно й правильно висвітлити працюючим в дев'ятих роковини смерті поета велику літературну творчість І. Франка. Бо що цинично — свиткувати пам'яті чоловіка шаблонно, так аби було записано, що святкували, а що іншого справді познайомити з життям, боротьбою й творчістю поета. Правда, самі твори І. Франка є тешичерним джерелом для того, щоб говорити про Франка, як про єпінца й борця працюючих, вислукували. Але треба не ліпитися підійти до того джерела й лащєрнути з него знання, треба вміти його лащєрнути, щоб другим передати.

Це повинні зробити члени наших організацій. Треба, щоб за Радянської України, а також в Україні, були комітети допомоги робітничо-фармерській пресі прийотовилися до святкування десятих роковин смерті І. Франка. За програмою святкування звернутися до творів самого Франка. Крім того, починаючи з єпінного числа "У.Р.В.", ми будемо подавати інформаційні статті про життя й творчість цього найбільшого українського поета-письменника.

А на цьому місці ще раз пригадаємо: 28 травня 1926 року буде 10-літ, як помер Іван Франко і в цей день ми повинні задати нашого великого поета борця.

Волінець.

І В БРАЗИЛІЇ УКРАЇНСЬКІ СПЕКУЛЯНТИ ТОРГУЮТЬ ІМІГРАНТАМИ.

У львівському "Новому Часі" читаємо цікаву кореспонденцію про життя українських іммігрантів в Бразилії. Ось як описує його очевидець: "Сів я, в поїзд, який їхав до Ріо Гранде та побачив кілька вагонів битком набитих якими-небудь тугенними людьми. Увійшовши поміж них почув українську мову. Іхало багато родин з жінками й дітьми, усі страшенно вичурені, а діти просто-подумерті."

Коді я промовив, вони обшкочили мене й почали розказувати про свою скитальчу долю. Ідуть з Волині, де під польським пануванням життя стало просто невнесиме; не знають куди повернутися, засобів ніяких в них немає; кілька днів не їли діти нічого і діти вже доходять: не багато життя у них осталося; ідуть усі напевне до Ріо Гранде, надіючись одержати там змогу працювати на землі.

І я мало не ридав, коли дивився на цих змєляків, які в Ріо Гранде пристановили на найдовшій і багатогоря переживуть, заки хоч частина з них, що останеться при життю, найде змогу зайняти спокійним життям роботащих хліборобів. Здавалось би, що найвсти-

хати сюди, але є тут повно ге-шефтєрів, для яких єдиною міродайною засадою є безоглядно робити гроші. Без пересаді можна сказати, що дуже важко знайти тут менш більш ідейну людину, яка-б, задовольнившись справедливою винагородою широ віддавала-сь-б народній праці. До цієї категорії належать лише народні учителя, а решта це безперечні карієристи, які per fas et nefas "роблять фортуна" на спині нашого колоньїста. Тому й досі, по 30-ти роках існування тут української емі-

грації, наш колоньїст все, ще темний і бідний і нема найменшої надії на шкоре культурне й матеріальне піднесення його. Бо "провідники" народу просто деморалізують його, привчаючи його до не велими доброго іма нашої еміграції, яка вона-здобула собі працюю і витревалістю.

М. Дніпровий. Березень, 1926.

ДОКЛАД ЧУБАРЯ ЦЕНТРОМ УВАГИ НА СЕСІЇ Ц.В.К. С.Р.С.Р.

На недавній сесії Центрального Виконавчого Комітету Радянського Союзу доклад уряду України був центром уваги й гарячої дискусії. Представники інших Радянських Республік, вислукували доклад Чубаря, визнали, що своїм економічним і культурним будівництвом Радянська Україна випередила інші республіки Союзу і то не дивлячись на те, що потерпіла вона від білогвардійщини й голоду в 1921 р. найгірше.

Правда, трапився не досить прийемний і цілком несподіваний виступ представника від Р.Ф.С.Р. в Союзному Ц.В.К., Ларіна, проти уряду України, по питання національної політики. Мовляв, на Україні робиться кривду російській мові й російській національній меншості. Але Ларін зістав гідну відповідь від представників України т.т. Петровського, Чубаря, Гринька, Затонського, Скрипника, Гавриліна, а також від представників кавказької Радянської Федерації, Радянської Білорусії, а навіть від представника Сибіру. Дістав відповідь і сів тихо.

Та до цього питання ми вернемо іншим разом, а тепер ось послухаймо, що пише в харківських "Вістях" спеціальний кореспондент про доклад уряду України на сесії Ц.В.К. Ось що кореспондент "Вістей" пише:

"По закінченню бюджету, сесія переходить до II пункту порядку денного — докладу У.С.Р.Р."

— З огляду на те, — каже т. Черв'юк, відкриваючи збори, — що Україна займає особливе місце в С.Р.С.Р., президент обох палат пропонує докласти доклад Чубаря, який не обмежується в часі. Обидві палати однодушно згоджуються й довгими гучними аплесками зустрічають представника У.С.Р.Р., тов. Чубаря.

За чотири години тов. Чубар розгорнув перед сесією в основних рисах шлях будівництва Радянської України розвивши його по трох ліній: національна політика й радянське будівництво, розвиток господарства, культурне будівництво.

Члени обох палат з глибоким інтересом слухали доклад т. Чубаря. Особливо, звичайно, представники менших союзних братерських республік, що вже й до докладу — роз-

ВАЖНА ПЕРЕСТОРОГА.

(Під увагу тим, що перекрадаються з Канади до Злуч. Держав.)

Багато робітників шукаючи куска хліба, перекрадаються з Канади до Злучених Держав на роботу. Як відомо, еміграція до Злучених Держав тепер дуже заборонена. Легально не випускають, а хто переїде негегально, то коли спіймають в Злучених Державях, тяжко йому приходиться покутувати.

На таких виходів з Канади в Злучених Державях тепер відбуваються прямо облави. Один з наших читачів в стейті Айдаго прислав листа до редакції, в якому описує нагісну на емігрантів з Канади. Наводимо зміст його листа вкоротці. Ось він:

В Злучених Державях розпочалася шалена нагісна на емігрантів з Канади. Висліджу-

ють і виводять всіх, хто прибув з Канади й пакують у в'язниці. Визидні місяцями переповнені такими в'язнями. Сидять жінки й чоловіки навіть з дітьми по 5 і 6 місяців. Чекають висилки до старого краю, а котрі мають канадійські готрожанські папери; ті лекають висилки до Канади.

Я також переїсидів в тормі 26 днів в Спокен, Вашингтон, за те, що перейшов з Канади до Злучених Держав. Тепер я на волі за зложенням 500 доларів кавії, але невдовзі буду висланий до Канади, бо маю готрожанські папери.

У в'язниці умовини дуже погані. Постіль тверда, воші, блошиці не дають спокою. А рештовані ходять у власному

одиноку, самі перуть, якщо мають в шоб перебрисати. Пожидаю така, що й собака її не бий до дають їсти лише два рази на день: в 8-й годині рано "сніданок" (кава без цукру), а в третій годині обід і вечера (порир без молока й дві гринки хліба на цілий день). Найбільше людей, що сидять в тюрмах — же виходить з середньої Європи, які лише минуло року прибули до Канади, заплачені агентам, що їх перепроводили через кордон до Злуч. Держав, а тепер їх депортуватимуть до старого краю. Минулого місяця відправлено звідси до Англії цілий транспорт таких емігрантів.

Ось яка то справа. Канада спроваджує іммігрантів, вони там не знаходять праці, втікають до Злучених Держав, а тут їх виводять і назад депортують до старого краю.

Дуже погано тут з такими людьми обходяться. Тримують в тюрмах голі, босих, обертних і голодних по 6 місяців і нема кому за ними втмунитися. Хто з тих людей має ще кілька доларів, то приходять адвокати, забирають у них ці останні центи будьто би на оборону й на тому все кінчиться. Нема ні грошей, ні оборони.

Це, товаришу редактор, є шпра правда. Вмістіть цей лист в газеті, щоб перестерігти тих, хто про це не знає й думає іхати руди. Тож хай знає, що його тут чекає.

Н. П.

РІЖНІ ВІСТІ.

ПРАВЛЯТЬ ЯК В МУРИНСЬКИХ КОЛОНІЯХ.

Як чеська буржуазія править на Підкарпатській Україні — свідчать скарги місцевого населення на карі, накладені окрешними властями на різні мніми малі проступки, а також скарги на різні нові розпорядження, направлені проти білого селства. І так до якогось часу давали дозвіл на будову селських хат сільські й нотарські уряди. Тепер, щоби дістати такий дозвіл — треба предложити інженерський план — за який інженер побірає з українського селства часом більше, чим коштує ціла хата, а пересічно не менше чим 400 чеських корон.

Тяже саме з написаним на волах. Де селщини, волами або коровами в долині або в лісі, то мусить мати напис на возі. А нема напису, або його недостаточно видно, то жандарми, котлі зловляють, записують, а фупієві приходиться платити кару. Платити треба навіть тоді, коли напис є, але на дощці, а не на блісі, як цього вимагають приписи. Або таке: хоче селщини зарізати порослі, від мусить мати на це дозвіл від фінанса, а коли заріже без дозволу, а дізнаються про це фінанс то приходять, обивають мясо нафтою і кажуть платити кару 100 чеських корон і більше. При тому слід зазначити, що часто приходиться селянам не тільки платити кару, але ще посидіти в арешті і дістати від жандармів кілька поличників.

Україна стіє великим огнищем радянської національної культури. Видавничтво, газети, школи, театр, література, нарешті Академія Наук — бдишкуча тому ілюстрація.

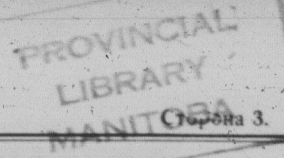
Треба отворіти сказати, що слухаючи ці ширі визнання досягнень наших, представники України походилися теж цілком ширі і не скромничали. І т. Чубар і т. Гринько і т. Гаврилін та інші, що вже виступали у своїх промовах застроували увагу сесії на певних потребах Радянської України, що вимагають задоволення в інтересах цілого Союзу."

ФРАНЦІЯ ОЗБРОЮЄ ПОЛЬЩУ.

"Іманіте" сповідає, що "польська місія" в Парижі посилає до "польської морської бази" в Шербурзі (французький військовий порт на Лмананші) вагони з військовим матеріалом для Польщі, — зокрема аероплани системи Моран-Соньє і Бреге, гусеничні автокулемети системи Сітрона та Рено. Так — додає "Іманіте" — наш буржуазні пацифісти розуміють дух Любокарно й готують в женевській космополітичній крамничі те, що вони називають "миром".

НОВИ МУЗИЧНІ ВИДАННЯ.

Київська філія Квітоспівки випустила дитячу оперу "Степанка" Лисичка, котик і півник". Незабаром мають вийти з друку хорвої твори композитора П. Козьцького на слова П. Тичини: "Плач Ярославни" та "Дивний фльот".

ШЛЯХИ РАД. ВЛАДИ НА УКРАЇНІ.

(З доповіді голови Раднаркомів України тов. В. Чубаря на сесії Ц.В.К. Радянського Союзу.)

В "Укр. Роб. Вістях" з 8. травня вмістили деякі частини доповіді голови Радянської України тов. Чубаря на сесії Всесоюзного Ц.В.К. про радянське будівництво України. На цьому місці подіємо в скороченій формі його доповіді, який був центром уваги й дискусії на сесії.

Национальна політика.

Правильне проведення національної політики має величезне значення не тільки для зміцнення радянської влади, але й для боротьби мільйонів українців, каже тов. Чубар, що перебувають під гнітом буржуазних держав, за своє визволення. Кордон з Польщею встановлено так, що батьки, які живуть на одному боці вулиці, є громадянами У.С.Р.Р., а діти, що живуть на другому боці — польськими підданymi. Багато українців є в Галичині та Чехословаччині. Всі вони живуть в інших умовах, там школи з українською мовою закриваються й українську культуру там нищать.

Треба, щоб ці маси українців, що перебувають в ярмі капіталістичних країн, навчилися у нас, як треба творити свою владу й як треба ламати штичні кордони. Але для того, щоб успішно розв'язати ці завдання, повинно усунути ті хибні, що є у нас самих, а для цього потрібно вжити широкі маси трудящих в радянську роботу і проводити національну політику.

Влада селян.

Український уряд в першу чергу звертає увагу на втягнення селянства в активну роботу низових органів влади. 211 тисяч українських селян працюють в сільрадах, як члени їх. 8,793 в райвиконкомах і 9,458 — в окружних органах влади. В цьому відношенні ще доведеться багато зробити того, щоб задовольнити потреби кожної національності.

Переведення національної політики.

Далі тов. Чубар зазначає, що переведення національної політики дуже утруднюється різними мовами. Політика поневолення національностей, що її проводив царський уряд, привела до того, що найкультурніші верстви населення не знають української мови. На ґрунті примусового вивчення української мови радянськими робітниками поширюється багато чуток про те, що російська мова ніби-то зазнає утисків.

"Я заявляю з усією відповідальністю, — говорить тов. Чубар, — що у нас російська мова також загально поширена, як і українська. Але треба добитися того, що коли до установи заходить селянин, що

3 РОБІТНИЧОГО РУХУ В КАНАДІ.

НОМИНАЦІЙНА КОНВЕНЦІЯ КАНАДІЙСЬКОЇ ПАРТІ ПРАЦІ.

Дня 4. травня, в годині 7.30 вечером, відбулася в Едмонтоні, в Меморіал салі номінаційна конвенція Канадської Партії Праці до зближаючихся провінціальних виборів. На конвенції було репрезентовано 39 робітничих юні, саль була переповнена, в голосуванні взяло участь 878 робітників і робітниць.

Зацікавлення робітників було велике, бо, як відомо, в Кан. Партії Праці гуртуються елементи праві, ліві й центристські. Номіновано було 12 кандидатів, з яких 5 мали бути вибрані. Це зацікавлення затримало всіх присутніх до кінця конвенції, аж комісія порохувала голоси й проголосила вислід.

Поки комісія рахувала — відбулася концертна програма. Літоча мандолинова оркестра з Укр. Роб. Дому відіграла й відспівала деякі пісні, як також виступили т-ки в солов'ячих співах. Т-ка Марія Онісевич відспівала "З тора Гори високої", а т-ка Марія Бойчук відспівала "Воркере енд фармере юнайтед". Виступили також з сольними співами й декламаціями англійські товариші. Присутні всі виконавці широким вишлюком.

В 11. годині комісія проголосила наслідок голосування. Ожче номіновані зістали слідує: Дж. Лейман, комуніст; алдермен С. Д. Гібс і Дж. В. Фінлей, центристи; алдермен А. Фарміо і Е. Р. Ропер, праві.

Тов. Лейман перед голосуванням промовляв і заявив, що він, як член Комуністичної Партії, не вірить, що через парламент можна вивести робітничу класу з капіталістичного визиску. Він вірить лише в масовий робітничий рух, в організовану боротьбу робітництва й фермерства. А для справи організації працюючих ми повинні використовувати й парламентарні трибуни.

Кожний з 12-ох кандидатів висловлював свою думку перед голосуванням і кожний старався говорити революційно. Робітничі Ремісники Рода в Едмонтоні ухвалили резолюцію відносно страйку англійського робітництва, в якій заявляється, що едмонтонське робітництво, організоване в трійці лейбор кавієт та Партію Праці, вповні підтримує англійське робітництво в його боротьбі з капіталом. Резолюція ухвалена була з ситуаційним і того-ж вечера вислана телеграфічно до Англії.

Едмонтонське робітництво тепер повинно згуртувати свої сили доволі своїх кандидатів і при виборах віддати на них всі свої голоси. (Око.)

Едмонтон, Ата.

ШКАВИ ЛЕКЦІЇ ДЛЯ ЧЛЕНІВ К.П.К. В МОНТРЕАЛІ, КВЕ.

Старанням просвітного комітету при українській відділі К.П.К. відбулася 18. квітня лекція на тему "Основи соціалізму", яку виводив т. Кривенчук. Лекція була цікава й т. Кривенчук старанно її обробив. Він сказав, що таке соціалізм, а що ставало на шляху його розвитку. Після закінчення лекції присутні ставили т. Кривенчукові запитання, на які він відповідав.

Дня 25. квітня, старанням українського й російського відділів К.П.К. відбулося спільне масове віче. На вічу промовляли представники обох відділів на тему "Чому робітники повинні святкувати день першого травня. Віче мало за завдання розяснити робітникам історію та завдання першого травня. На першо-травневих мітингах нема часу обширно про це говорити, бо тоді звертається більша увага на саму справу — на агітацію, тому на цьому перед-святковому вічу робітники мали нагоду більше довідатися про свято першого травня.

На цьому вічу промовляли від українського відділу т. Яворський, а від російського т. Ревенко, який також сказав присутнім, що недавно відбувся в Парижі конгрес російських монархістів, на якому з Монтреалу був "господін" Константінов. Він там хвалився, що його вибрала російська й українська робітниця. Після цього присутні ухвалили резолюцію, що вони ніяк не монархістичні на конгрес до Парижу на посилання і довідатися про це тільки з англійської преси.

Головував на мітингу т. Кривенчук. (Ю. Вараниця.)

З ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛУ К.П.К. В ВЕЛАНДІ, ОНТ.

Відділ К.П.К. у Веланді заснував в січні, але протягом місяця він майже нічого не робив. Пізніше зібралися члени на збори й рішили час від часу скликати масові мітинги, давати декількі студійні книжки "Історія боротьби праці за визволення".

Дня 28. лютого, в четверту річницю існування К.П.К. відділ скликав мітинг, на якому говорено про значення Компартії. Другий мітинг відбувся 21. березня, на якому товариші промовляли про Паризьку Комуну. Пізніше скликано спеціальні збори членів відділу, на яких був тов. Морітис з Торонто. На цих зборах рішено прийняти до відділу кількох англійських товаришів і працювати спільно. 31. березня відбулася цікава лекція, яку дав тов. Морітис.

Дня 13. квітня цікаву лекцію для членів виводив тов. Босович, з якої члени були

здоволені. В день 1. травня комітет, що складається з різних робітничих організацій, устроїв концерт-мітинг, на який прибув т. Бойчук з Торонто.

Пороблено всякі приготування до травневої кампанії в користь нашої преси. Місцеві робітничі організації вибрали спільний комітет, який має керувати цілою кампанією в користь нашого оборонця й вчителю. Нашим завданням є широкі працювати в місяці травня для своєї преси, щоб вона могла й надавати нам добру науку та віддати ворожі напад.

Член К.П.К.

З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

ПРОЕКТ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ.

Недавно в Харкові закінчив свою роботу третій пленум Держкомісії по устаналенню українського правопису. Пленум ухвалив в остаточному вигляді проект українського правопису і доручив проф. Синявському зредагувати його текст на основі первісного проекту і внесенні на пленумі поправки. Проект буде незабаром видруковано окремою книжкою. Буде також відкрито дискусійний листок для широких кол населення, де буде обговорюватися всі суперечні питання проекту.

НОВИЙ ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЬМ.

Всеукраїнське фото-кіно управління (ВУФКУ) задумує уфторити фільм "Вся Україна". Фільм цей мав би обняти географічно-фізичну частину України з поділом на райони, відповідно економічним властивостям. Далі фільм мав би матеріал багатства України, її сучасний економічний стан, динаміку економіки й перспективи на майбутнє, культурний стан країни і соціально-побутову сторону життя.

Таким робом була-би змога розгорнути на екрані сотні фактів і деталей: краєвиди, море і степ, робітничі райони й хутори, сільське господарство з тракторами, а подекуди з волами, і металургічні заводи з доменами й мартенівськими печами, шпінтациї бурків і штрикскі заводи, де добувають чорне золото, сільські школи й музеї, художні виробни, етнографія, пам'ятки революційних подій і т. д. й т. д.

ДОПОМОГА ГОЛОДНИМ РОБІТНИКАМ ТА СЕЛЯНАМ ГАЛИЧИННИ.

Полтавський "Союзкустар" вирішив вислати голодним робітникам та селянам Галичини 100 пудів жита. Збір пожертв по округі провадять кустарно-промислові артілі та товариства.

В КРАЇНІ НЕВОЛІ І СЛІЗ.

ПРОЦЕС КОМСОМОЛУ В ЛУЦЬКУ.

В окружному суді в Луцьку 12. квітня почався, а 15. скінчився т. зв. процес "Комсомолу". З 32 осіб арештованих ще в 1923 році відповідало перед судом тільки 8: решта, випущених за кавією на волю, повтікали за кордон. З оскаржених 3 особи — Кернер, Герп і Лерер — (1 жінка і 2 дівчини) відповідали з вільної стопи, а решта: Зарубицький (Чех), Кібрих (Жид), Яцул, Федорів і Іваненко (Українці), з в'язниці. Засуджено на тяжку в'язницю: двічі по 4-роки, а решту по 8 літ. Оборона зложила неважність присуду й подає апеляцію. А воки що всіх відставлено до в'язниці.

СЛІДИ СТРИПСЬКИХ ПОДІВ.

Обурення західно-українського робітництва ізза стрипських подій, що в перших дніх було звернене тільки проти польської влади, зараз скермоване також в сторону ППС. Комітети безробітних, які хоч робітництво осунути по всіх місцевостях, розвивають не лише польська поліція, але також вожаки ППС. В дрогбичському районі, коли робітники захотіли осунути комітет безробітних, то вожаки ППС загрозили, що вивозути проти робітників ППСудского організації "Штелец". На збори профспілок приходять на жадання пенеєсців поліція і ко-

ли робітники виступають ворожо проти них, то кажуть збори розв'язати. В Сколимі навіть трапився такий випадок, що коли на одному пенеєсівському вічу робітники хотіли опротестувати прийняту пенеєсівською меншістю резолюцію, то пенеєсівці погодилися з тим, що присутній на вічу поліційний комісар затвердив резолюцію ППС.

Для підтримки поліційних в'язнів і родин погиблих основне західно-українське робітництво на всіх фабриках і заводах комітети, що збирають на ту шість жертви.

ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Скільки є безробітних на Зах. Україні можна бачити по тому, що тільки в одному уряді праці у Львові є зареєстровано 5510 осіб. Велике число безробітних, є шклом нерестороване, а сільських робітничих урядів праці також не реєструють. Допомогу побирає у Львові тільки 1,278 безробітних. До того-ж допомога зовсім неистарчаюча. В дрогбичському уряді праці зареєстровано 5,236 безробітних, з того 1,562 метализів і 1,100 гірничькому районі, коли робітники захотіли осунути комітет безробітних, то вожаки ППС загрозили, що вивозути проти робітників ППСудского організації "Штелец". На збори профспілок приходять на жадання пенеєсців поліція і ко-

НА ПРИКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

НАСТРОЇ СЕЛЯН ДО КОМПАРТІ ЧЕХОСЛОВАЧЧИННИ.

При останніх виборах до чеського парламенту мимо ведікого успіху Компартії все таки багато українських селян дали намовитися обійцями інших партій і голосували за ті партії. Вибори пройшли, але зні одна з чеських коаліційних партій не збирається додержати даних при виборах обіцянок. Автономія Підкарпатської України і досі не порушена, аграрна реформа не переведена, тільки хіба одержали свої концесії Жиди, тому населення страшило довіри до всіх чеських партій, крім Компартії, що одинако сміло обороняє права українського населення.

Ці настрої до комруху видно хоч-би з того, що недавно сільська Рада в селі Лтві вирішила переіменувати одну вулицю на вулицю Леніна, але нотар і староста відмовилися по установу затвердити. 4. квітня 1926 р. відбувалися вибори до сільради в селі Завидові: 3 18 сільських радних вибрано 12 комуністів. Чеська буржуазія, занепокобена тими настроями, вислала на дніх на

Підкарпатські села масу провокаторів, що стартують дезориентувати комуністичний рух. Секретар краєвої організації містять в "Карпатській Правді" пересторогу перед тими провокаторами.

ЧЕХІЗАЦІЯ ШКОЛИ.

Від 1. травня мали початися в Ужгороді і Мукачеві тримісячні курси для учителів Чехів, щоб мають обняти посади на Підкарпатській Україні. У зв'язку з тим шкільні власті хочуть кирилицю замінити латинськими буквами. Чеський шкільний "дигітар" пан Свойша з нагоди курсів заявив, що кирилиця на курсах мусить зникнути. Учитель України, що мають вже чеське громадянство, переносить на Моравію, а чеських учителів з Моравії переносять на Підкарпатську Україну. При тім нагоді треба зазначити, що всі українські урядовці на Підкарпатській Україні мають скласти іспит чеської мови, а від урядовців Чехів знання української мови зовсім не вимагається.

В. ВОРУСЬКИЙ.

ЗАПІЛЛЯ.

(з харківського "Червоного Шляху").

(Продовження).

— Пропала Польща! — говорили, махаючи руками, жовніри.

— Он, подивіться, як тут гуляють, — показав оповідач на перон. — Там їх немає, — показав головою на бік фронту. — Там вони перші тікають. Наші здаються, а ні, то дезертирують, — закінчив жовнір.

— Більшовики знають, за що боються.

Заверещало два дзвінки, жовніри доїнали какао й побігли до потяга.

Василько видав кружку й пішов у містечко.

— Та-а-ак, — протягнув він у відповідь на свою думку й потонув у вуличній юрбі.

Минорно гуляти органи, струнок стаяв полк на колінах, а переду ксьондз розпинався перед образом.

Сотні уст шептали молитву. За відчину.

Дмитро також стояв на одній коліні й думав про Василька. "Де-ж то, він зараз?" Він чекав ксьондзового казанця.

За яку відчину він так молиться? — почув Дмитро з боку.

— Чи за біду нашу, чи за свою панську?"

— Туманять дурних, — відповів тихий голос.

Дмитро, скосив очі й придивився до облич. Це були його сусіди по нарах.

— Гарзд.

Затихли органи, жовніри встали. Два прислужники підхопили ксьондза під руки й повели на "амвонію".

Wo imie ojea i syna i swiętego dzecha... почав ксьондз.

Вітчизна в небезпеці. Треба рятувати... Він говорив багато про обовязок кожного, кому дорога вітчизна, про зрадників вітчизни, не обминув також того, що чекає тих, що душу свою положать за "ojezynu".

Василько ввійшов у двері.

— Добрий день, — привітався він.

— Доброго здоров'я, — відповіла молода дівчина. Молодий чоловік, що порався у кутку біля книжок, відірвався від праці й здивовано подивився спочатку на жовніра, а опісля на свою співробітницю.

— А що скажете? — пришлов він на доломогу дівчині.

— Чи нема в вас часом творів Винниченка? — спитав Василько.

— А що вас цікавить з Винниченка?"

— Може в вас є оповідання "Голод", або "Голота".

— Так, пан знає українських письменників? — здивовано,

Тоді він зносив руки до гори, зазираючи туди-ж очі й казав: Tego dusza bedze witać tam! А коли справа торкалась зрадників, він хмурився, показував рукою до дови й говорив: "А тих чекає огонь вічний".

Струнко повертали Компанії до касарень. Дмитро помітив Василька, який стояв біля дверей невеличкого будинку. Над дверима була табличка: "УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ".

Василько ввійшов у двері.

— Добрий день, — привітався він.

— Доброго здоров'я, — відповіла молода дівчина. Молодий чоловік, що порався у кутку біля книжок, відірвався від праці й здивовано подивився спочатку на жовніра, а опісля на свою співробітницю.

— А що скажете? — пришлов він на доломогу дівчині.

— Чи нема в вас часом творів Винниченка? — спитав Василько.

— А що вас цікавить з Винниченка?"

— Може в вас є оповідання "Голод", або "Голота".

— Так, пан знає українських письменників? — здивовано,

Тоді він зносив руки до гори, зазираючи туди-ж очі й казав: Tego dusza bedze witać tam! А коли справа торкалась зрадників, він хмурився, показував рукою до дови й говорив: "А тих чекає огонь вічний".

Струнко повертали Компанії до касарень. Дмитро помітив Василька, який стояв біля дверей невеличкого будинку. Над дверима була табличка: "УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ".

майже в один час спитали молоді співробітники книгарні.

— Так, я знаю, бо я не той, за кого ви мене прийняли. Я Українець!

— Як-же так? — запитав недовірно молодий чоловік. — Прощу сидіти.

— Та дуже просто. Хотите, я вам скажу більше за себе, — заговорив сідаючи Василько. — Будь ласка, будь ласка, — зацікавившись обоє співробітниками.

— Я український студент, родом з Холмищини, а вчивсь у Житомирі на Волині. І щоб ви другий раз так недовірили не питали "як-же так" — ось вам мое посвідчення.

Василько вивинив шматок потертого паперу й подав двом рукам, що простягнулись за ним. Четверо бчей вийшли в старий папірець.

— Добродію, так ви наш брат! — радісно вигукнули двоє грудей. — Дайте свої руки.

Василько простяг обидві руки й молоді люди довго тиснули їх.

— Ми також доб... — хотів сказати "добродій", але замість того: — давайте будемо

називатись по-більшовицьки товаришами.

— Мені буде дуже приємно, — згодився Василько.

— Ви може партійні?"

— Так, — рішуче відповів Василько.

— І маєте картку?"

— Ні, картки не маю, але маю докази.

— Віримо, віримо, — заговорили обоє.

— Так-от, ми обоє колишні студенти львівського університету. Я з юридичного, а моя товаришка з природничого. Зараз вчиться не маємо можливості, то ми працюємо на освітній ниві. Але що-ж ми до цієї лори не позайомимось? Ші пори Ходак Олекса, а це...

— Галій Ганна, — додала співробітниця.

— Дамізь Василько.

— Дуже приємно. Ви де в останне працювали?"

— У себе на Холмищині. З часу, як мене забрали до армії, дгітую жовніром. Систематичної-ж праці всти серед військи неможливо. Ви також партійні?"

— ралітов запитав Василько.

— Так, обоє, — відповів Ходак. — Ми члени компартії

Східної Галичини з 1918 р. Для більшої довірливості давайте обміняємось доказами.

З тими словами тов. Ходак вивинився з-за пазухи червоною книжкою й подав Василькові. Це-ж зробила й т-ка Галія.

Василько поволі переглянув обидві картки, відсунув мовчки назад і вивинив з потайної кишені свою посвідку.

Товариш Ходак взяв її, й теж поволі роздивившись, передав Галії.

— Ви нам, товаришу, дуже й дуже припадесте. Ви самі в полку Українець?"

— Ні, є ще. Один свідомий і чотири простих. Тільки й вони настроєні по-більшовицьки. Є й Польські свідомі. Доведеться попрацювати трошки, може що й вдасться зробити.

— Це дуже добре, що ми на вас натрапили. Будемо працювати!

— Тільки, товаришу, обережніше, — застерігла Галія.

Василько глянув на годинник. Була половина третьої й йому треба було йти до касарні. Він встав.

— Товариш-уже йде? — запитав Ходак, а товаришка Галія почервоніла.

— Так. Скоро починаються мої години відпуску. В третій годині я повинен бути в касарні.

— Коли зможете навідатись знову?"

— Навпевне не знаю, але зв'язок держатиму з вами через певних людей.

— Гарзд, ось вам ця картка для гасла.

Ходак вирізав шматок товстого олександрійського паперу, приклад свою печатку й зробив якийсь помітки.

— Це будете давати звязково. Тільки обережніше.

— За обережність не пікдуйтес.

Василько подав руку.

— Товаришка Галія аж тепер помітила, що на Васильковій чотириохтній шапці сидів орел без голови й одного крила й, подаючи руку, вона спитала:

— А де-ж ви діли голову з короною й крило орла?"

— А-а-а, — засміявся Василько, — більшовики повідрубували.

Ходак і Галія вийшли з-за прилавка, щоб провести Василька на вулицю, але він зупинив їх.

(Далі буде.)

